

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 23. maj 2024

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven, straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v., færdselsloven og forskellige andre love

(Gennemførelse af flerårsaftale for domstolene for 2024-27 m.v.)

[af justitsministeren (Peter Hummelgaard)]

1. Ændringsforslag

Justitsministeren har stillet 6 ændringsforslag til lovforslaget

2. Indstillinger

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Javnaðarflokkurinn havde ved betænkningssagens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Socialistisk Folkeparti

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget finder det positivt, at der for første gang er lavet en politisk aftale på domstolsområdet. Det er tiltrængt, at der med aftalen sikres penge til flere dommere og øvrigt personale, så de katastrofale lange sagsbehandlingstider kan nedbringes. SF anerkender, at der er en øvre grænse for, hvor mange dommere det er muligt at uddanne, og selv om der nu kommer flere ressourcer til, vil det tage et godt stykke tid, før de lange sagsbehandlingstider for alvor falder.

SF skal beklage, at aftalen også rummer en række forringelser af retssikkerheden for almindelige borgere. Disse ligger i forslagene fra Rørdamudvalget. SF ærgrer sig over, at det mangeårige ressourcemæssige svigt af domstolene skal betales med retssikkerhedsmæssige forringelser i form af færre domsmænd og nævninge, og at det bliver sværere at anke – især fordi det synes at være småpenge, det genererer. Det synes SF er en forkert vej at gå. Heller ikke idéen om strafabat ved tilståelse er en blomst, der er groet i vores

have. I lovforslaget gøres der ikke meget ud af at begrunde den foreslåede ændring, og det kunne SF godt savne at den blev.

SF er heller ikke begejstret for, at grænsen for småsagsprocessen hæves fra 50.000 kroner til 100.000 kroner. Tanken med disse sager er, at borgerne i højere grad skal forbedre og føre dem selv. For en almindelig borger er 100.000 kroner mange penge, og det synes privilegieblindt at hæve grænsen. Men SF anerkender, at dette blev en del af kompromiset om, at der tilføres ressourcer til domstolene.

SF har dog arbejdet for, at boligsager ikke skulle omfattes af den nye grænse for småsager. Dette arbejde er lykkedes, idet ministeren har fremsendt et ændringsforslag, som undtager disse. Dette er kommet i kølvandet på et foretræde fra LLO i Retsudvalget, der har problematiseret lovforslaget. Et svar til Retsudvalget viser da også, at var lovforslaget vedtaget uden ændringer, ville hovedparten af lejerne – 83 procent eller 940.000 lejere – blive omfattet, da meget få har en husleje på 100.000 kroner om året. Til gengæld ville lejerne blive stillet svagt over for udlejerne, da disse formentlig fortsat ville gøre brug af advokater, mens lejerne ville møde uden og forberede sagerne selv. Dette endte heldigvis med at blive taget af bordet med ministerens ændringsforslag.

Rørdamudvalget lagde også op til at lukke Østre Landsrets bitingssted i Nykøbing Falster, og at lukning af resten af bitingsstederne og retskontorerne skulle indgå i arbejdet i et udvalg om en strukturreform. Dette blev heldigvis taget af bordet under forhandlingerne.

Der kommer ganske vist et strukturudvalg, men målet er ikke længere at lukke bitingssteder, bl.a. på grund af pres fra SF, og det er vi selvfølgelig godt tilfredse med. Vi mener ikke, at der skal fjernes flere funktioner fra landdistrikterne og de mindre byer, og borgerne skal ikke have endnu længere

til retten. I politiaftalen åbner vi nærpolitistationer lokalt for at få politiet tættere på borgerne, og det er den vej, vi skal gå.

Vi er også glade for, at der med aftalen sættes penge af til, at også domsmænd kan få adgang til psykologisk bistand, for det er ikke ualmindeligt, at domsmænd oplever ubehagelige retssager og episoder i tilknytning hertil, og det er godt, at vi nu kommer til at kunne hjælpe dem.

Aftalen er et kompromis, hvor det er vigtigt at sætte penge af til mere personale.

Enhedslisten

Enhedslistens medlem af udvalget bemærker, at under forhandlingerne af flerårsaftalen for domstolene for 2024-27 blev mange initiativer præsenteret med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne ved domstolene. De lange sagsbehandlingstider er et problem for retssikkerheden, og med udsigten til, at de ville blive endnu længere i de kommende år, blev der indgået en aftale med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiden og dermed sikre borgernes retssikkerhed.

Efter indgåelse af flerårsaftalen er EL af flere advokater og personer beskæftiget inden for domstolene blevet gjort opmærksom på, at den forenkledede proces må formodes at ville forøge sagsbehandlingstiderne ved domstolene, idet en sådan sag kræver flere ressourcer fra de enkelte dommere. Endvidere er det blevet klart, at en stor del af befolkningen mister adgangen til retshjælpsdækning og fri proces ved forhøjelse af grænsen til 100.000 kr.

EL stillede derfor et ændringsforslag til lovforslaget for at bibeholde grænsen for den forenkledede proces på 50.000 kr. Idet der er enighed i aftalekredsen om at bibeholde grænsen på 50.000 kr. ved lejesager, er der dog sket en forbedring af loven siden 1. behandling, hvorfor EL trækker sit ændringsforslag tilbage.

Det er vigtigt for EL, at retssikkerheden fortsat er høj i Danmark, og at alle borgere uanset økonomisk formåen har adgang til domstolene. EL vil derfor fortsat følge området og genbesøge grænsen for den forenkledede proces ved næste forhandling om domstolenes økonomi med henblik på at nedbringe grænsen til 50.000 kr. for alle sager.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *justitsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1

1) Efter nr. 45 indsættes:

»01. I § 400, stk. 1, nr. 1, indsættes som 2. pkt.:

»For boligretssager er grænsen dog 50.000 kr.«
[Fastholdelse af beløbsgrænse for boligretssager]

2) I den under nr. 62 foreslåede ændring af § 686, stk. 4, ændres i nr. 3 »retsplejelovens« til: »straffelovens«.
[Sproglig justering]

3) Efter nr. 98 indsættes:

»02. I § 985 a, stk. 2, ændres »4. pkt.« til: »5. pkt.«
[Konsekvensændring som følge af den foreslåede ændring i lovforslagets § 1, nr. 98]

Til § 3

4) Efter nr. 1 indsættes:

»01. § 120, stk. 2, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.«
[Konsekvensændring som følge af den foreslåede ændring i lovforslagets § 3, nr. 1]

Til § 9

5) I *indledningen* ændres »og § 4 i lov nr. 1769 af 28. december 2023,« til: », § 4 i lov nr. 1769 af 28. december 2023 og § 2 i lov nr. 217 af 5. marts 2024,«.
[Konsekvensændring som følge af vedtagelsen af lov nr. 217 af 5. marts 2024]

6) Nr. 2 affattes således:

»2. I § 19 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. En pensioneret dommer eller fuldmægtig, der er tilkaldt for at virke som dommer eller fuldmægtig, jf. retsplejelovens § 51 e og § 54, stk. 3, jf. § 51 e, kan udpeges efter stk. 1, nr. 2.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 5 og 6.«
[Konsekvensændring som følge af vedtagelsen af lov nr. 217 af 5. marts 2024]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Det fremgår bl.a. af pkt. 2.5.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at retsplejelovens kapitel 39 angår behandling af sager om mindre krav. Denne småsagsproces, hvor retten spiller en mere aktiv rolle under sagsforberedelsen, har til formål at gøre det hurtigere og billigere at få behandlet sager om krav af mindre værdi.

Det fremgår videre af pkt. 2.5.1, at kapitel 39 anvendes på byretssager om krav, der ikke har økonomisk værdi, eller som har en økonomisk værdi af højst 50.000 kr., jf. retsplejelovens § 400, stk. 1, nr. 1.

Af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.5.2 fremgår det bl.a., at aftalepartierne er enige om at gennemføre initiativer vedrørende den forenkledede proces, herunder at forhøje beløbsgrænsen til 100.000 kr. kombineret med en justering af reglen om, at komplekse sager kan løftes ud af procesformen.

Aftalepartierne finder imidlertid efter nærmere overvejelse, at det er uhensigtsmæssigt, at den aftalte forhøjelse af beløbsgrænsen i kapitel 39, som lovforslagets § 1, nr. 45, implementerer, omfatter boligretssager. Aftalepartierne finder i stedet, at den gældende beløbsgrænse bør fastholdes for krav i boligretssager.

Det foreslås, at der i § 400, stk. 1, nr. 1, indsættes et nyt punktum, hvorefter krav i boligretssager, som har en økonomisk værdi af højst 50.000 kr., omfattes af reglerne i kapitel 39. Med ændringen fastholdes den gældende beløbsgrænse således for krav i boligretssager, herunder også krav i boligretssager, der ikke har økonomisk værdi. Krav i boligretssager, der overstiger 50.000 kr., skal fortsat behandles efter de almindelige procesregler.

Til nr. 2

Der er tale om en sproglig justering, og der er således ikke tilsigtet nogen indholdsmæssig ændring med forslaget.

Til nr. 3

Der er tale om en konsekvensrettelse af § 985 a, stk. 2. Den foreslåede ændring vedrører henvisningen i § 985 a, stk. 2, til § 979, stk. 2, 1. og 4. pkt. Med ændringsforslaget ændres henvisningen fra 4. pkt. til 5. pkt. i overensstemmelse med, at der med lovforslagets § 1, nr. 98, foreslås indsat et nyt pkt. i § 797, stk. 2, hvorefter det eksisterende 4. pkt. bliver 5. pkt.

Til nr. 4

Der er tale om en lovteknisk konsekvensændring, som følge af at bestemmelsen i lovforslagets § 3, nr. 1, medfører, at kendelser, der er afsagt af en byret, ikke kan kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog give parter efter § 115, stk. 1, tilladelse til at kære, hvis særlige grunde taler derfor.

Efter den gældende § 120, stk. 2, sker kære til landsretten ved meddelelse til byretten.

Ændringen indebærer, at stk. 2 ophæves, således at kære kun kan ske i overensstemmelse med lovforslagets § 3, nr. 1.

Til nr. 5

Der er tale om en konsekvensændring af indledningen som følge af vedtagelsen af lov nr. 217 af 5. marts 2024.

Til nr. 6

Der er tale om en konsekvensændring af § 19 som følge af vedtagelsen af lov nr. 217 af 5. marts 2024. Ændringen indebærer, at de nuværende stk. 4 og stk. 5 bliver til stk. 5 og stk. 6.

Der er ikke i øvrigt tilsigtet indholdsmæssige ændringer i bestemmelsen. Det indsatte stk. 4 er således identisk med det i lovforslaget fremsatte stk. 4.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. februar 2024 og var til 1. behandling den 19. marts 2024. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 6 møder.

Hørings svar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 14. december 2023 dette udkast til udvalget, jf. REU alm. del – bilag 76. Den 28. februar 2024 sendte justitsministeren hørings svarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 13 bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 4 skriftlige henvendelser om lovforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 deputation, der mundtligt har redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 31 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Bjørn Brandenburg (S) Karin Gaardsted (S) Maria Durhuus (S) Gunvor Wibroe (S) Rasmus Prehn (S)

Rasmus Stoklund (S) Trine Bramsen (S) Preben Bang Henriksen (V) Lars Christian Lilleholt (V) Jan E. Jørgensen (V)

Tobias Grotkjær Elmstrøm (M) Nanna W. Gotfredsen (M) Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU) Aaja Chemnitz (IA)

Anna Falkenberg (SP) Betina Kastbjerg (DD) Peter Skaarup (DD) Steffen Larsen (LA) fmd. Sólbjørg Jakobsen (LA)

Mai Mercado (KF) nfmnd. Per Larsen (KF) Mikkel Bjørn (DF) Peter Kofod (DF) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)

Lisbeth Bech-Nielsen (SF) Astrid Carøe (SF) Rosa Lund (EL) Zenia Stampe (RV) Torsten Gejl (ALT)

Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Radikale Venstre (RV)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	22	Dansk Folkeparti (DF)	7
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	16	Alternativet (ALT)	5
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Moderaterne (M)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	5